

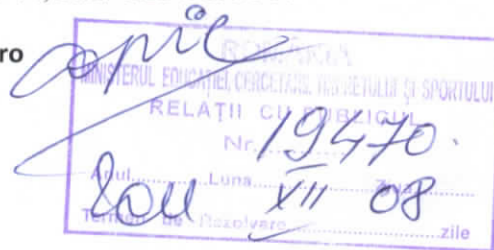
FEDERAȚIA SINDICATELOR LIBERE DIN ÎNVĂȚĂMÂNT
FEDERATION DES SYNDICATS LIBRES DE L'ENSEIGNEMENT FREE TRADE UNION
FEDERATION IN EDUCATION ROMANIA

BUCUREȘTI, Bd. Regina Elisabeta, nr. 32, sect. 5, cod 050012

Tel. 4021 315 16 95, 315 78 70, Fax. 4021 312 58 37

www.fsli.ro

fsli@fsli.ro

Către,

Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului

Domnului Ministru Daniel Petru Funeriu

SCRISOARE DESCHISĂ

Motto: "Învățământul ar trebui astfel conceput, încât ceea ce oferă să fie perceput ca un dar neprețuit și nu ca o datorie apăsătoare" - Albert Einstein

Stimate Domnule Ministru,

Federația Sindicatelor Libere din Învățământ, constatând că:

- în ultimii ani nu s-a întreprins nimic concret pentru îmbunătățirea sistemului de învățământ din România, cu excepția insistenței asupra corectitudinii examenului de bacalaureat, ceea ce ar fi extrem de laudabil, dacă nu ar trebui să ținem cont de faptul că evaluarea finală este ultimul act al procesului de predare - învățare - evaluare și că rezultatele depind de calitatea etapelor anterioare ei;

- experții care vă consiliază nu vor, sau nu pot să vă furnizeze cauzele reale ale scăderii calității actului educațional și mai ales soluțiile pentru eliminarea acestor cauze și perfecționarea procesului educațional,

dorește să vă aducă la cunoștință un set de măsuri absolut necesare pentru a spori performanțele sistemului de educație din România.

Multe dintre aceste măsuri nu pot fi implementate de către cadrele didactice, de către unitățile școlare și de către inspectoratele școlare, fără o modificare prealabilă a cadrului legislativ, necesitând prin urmare intervenție și decizii la nivelul MECTS și la nivelul Parlamentului.

Pentru a opri degradarea sistemului de învățământ românesc și a îmbunătăți performanțele școlare ale elevilor, ar trebui avute în vedere următoarele aspecte:

- **Regândirea reformei învățământului**, astfel încât aceasta să pornească de la scoaterea finalităților educației de sub semnul verbului "a ști", care în prezent se confundă mai mult cu "a memora" și trecerea lor sub semnul verbului "a gândi". Elevii ar trebui învățați să gândească înainte de a face orice și să nu vorbească și să nu acționeze mai înainte de a judeca temeinic rațiunea vorbelor și acțiunilor lor. Scopul primordial al educației nu ar trebui să fie dobândirea de competențe, care oricum sunt vag formulate în programele școlare, ci dobândirea unui mod sănătos de a gândi, care să-i ajute pe oameni să se integreze mai bine în societate și să asigure o coeziune și o responsabilitate mărită la nivel social și un progres accentuat al întregii societăți.
- **Modificarea conținuturilor, programelor școlare și planificărilor**, astfel încât să existe o perioadă mai lungă pentru recapitularea și sistematizarea materiei predate în fiecare an școlar. Degeaba se

alocă ore la dispoziția profesorului, dacă numărul total de ore și conținuturile rămân aceleași.

În plus, actualele programe școlare sunt pline de greșeli care uneori fac aproape imposibilă respectarea lor. Exemple:

La disciplina matematica

1) clasa a 10-a - matematică-informatică:

foma trigonometrică a unui număr complex apare înaintea funcțiilor trigonometrice inverse. Pentru a reuși să ne desfășurăm activitatea la clasă, ar trebui să modificăm unitățile de învățare, adică să schimbăm programa și să încălcăm legea.

2) clasa a 10-a - filologie:

definirea puterilor cu exponenți raționali fără a se preda radicalii de ordin n , ceea ce nu se poate. Și exemplele pot continua.

De asemenea, se poate remarca faptul că programele de matematică la profilul uman s-au obținut prin ciuntirea celor de la real, ceea ce face lucrul la clasă extrem de dificil, mai ales dacă ținem cont și de faptul că elevii care au optat pentru clasele de filologie nu au aptitudini deosebite pentru studiul matematicii.

- **Detalierea conținuturilor** și precizarea în mod concret a ceea ce trebuie să știe elevul la finalul unui capitol, a unui an școlar și a unui ciclu educațional. Conținuturile și competențele sunt formulate atât de vag în programele școlare și în planificările MECTS, încât doi sau mai mulți profesori pot preda și evalua lucruri total diferite la același capitol.

- exemplu: matematică M1, clasa a 11- a, algebră

Competențe specifice	Conținuturi
1. Identificarea unor situații	Elemente de calcul matriceal și sisteme de ecuații liniare

Competențe specifice	Conținuturi
<p>practice concrete, care necesită asocierea unui tabel de date cu reprezentarea matriceală a unui proces specific domeniului economic sau tehnic</p> <p>2. Asocierea unui tabel de date cu reprezentarea matriceală a unui proces</p> <p>3. Aplicarea algoritmilor de calcul în situații practice</p> <p>4. Rezolvarea unor ecuații și sisteme utilizând algoritmi specifici</p> <p>5. Stabilirea unor condiții de existență și/sau compatibilitate a unor sisteme și identificarea unor metode adecvate de rezolvare a acestora</p> <p>6. Optimizarea rezolvării unor probleme sau situații-problemă prin alegerea unor strategii și metode adecvate (de tip algebric, vectorial, analitic, sintetic)</p>	<p>Permutări</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noțiunea de permutare, operații, proprietăți. • Inversiuni, semnul unei permutări. <p>Matrice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tabel de tip matricial. Matrice, mulțimi de matrice. • Operații cu matrice: adunarea, înmulțirea, înmulțirea unei matrice cu scalar, proprietăți. <p>Determinanți</p> <ul style="list-style-type: none"> • Determinant de ordin n, proprietăți. • Aplicații: ecuația unei drepte determinate de două puncte distincte, aria unui triunghi și coliniaritatea a trei puncte în plan. <p>Sisteme de ecuații liniare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Matrice inversabile din $M_n(\mathbf{C})$, $n \leq 4$. • Ecuații matriceale. • Sisteme liniare cu cel mult 4 necunoscute, sisteme de tip Cramer, rangul unei matrice. • Studiul compatibilității și rezolvarea sistemelor: proprietatea Kroneker-Capelli, proprietatea Rouché, metoda Gauss.

Cum își poate da seama un profesor ce trebuie să predea și să evalueze pentru a-i pregăti pe elevi pentru examenul de bacalaureat? Profesorul este obligat să ghicească tipurile de itemi pe care trebuie să le abordeze cu elevii la clasă.

- **Standardizarea procesului de evaluare**, astfel încât notele obținute de elevi să fie relevante la nivel național. Matricele de specificații nu pot asigura o evaluare unitară la nivel național.

-exemplu de la testele de evaluare inițială:

- conținuturi: Șiruri

- competența de evaluat: Identificarea unor funcții sau a unor elemente de geometrie vectorială în diverse contexte matematice.

- modelul furnizat de MECTS:

Se consideră o progresie geometrică $(b_n)_{n \geq 1}$ cu termenii strict pozitivi și pentru care $b_1 - b_4 = 7$, $b_1 - b_2 = 4$. Să se afle b_5 .

Cum putea ghici un profesor, pe baza matricei de specificații, că trebuie să evalueze asta?

Exemple similare pot fi date și de mla alte discipline.

- **Modificarea manualelor**. Din cauza formulării extrem de vagi a conținuturilor și competențelor, manualele nu asigură o predare unitară la nivel național. Obiectivele, deși au un grad de concretețe mult mai mare decât competențele, tot nu pot să asigure singure caracterul unitar al procesului educațional. De aceea ar fi bine să existe un manual al ministerului care să conțină detaliat conținuturile și itemii ce trebuie evaluați. De asemenea, ar fi bine ca manualul să fie astfel conceput încât profesorul să nu mai fie obligat să dicteze teoria, ci doar să o explice și să treacă direct la aplicații. În plus, un astfel de manual i-ar ajuta pe elevii care au lipsit, motivat sau nu, să recupereze cu ușurință rămânerea în urmă față de colegii lor.

La ora actuală există de multe ori o mare neconcordanță între manuale și programele școlare și între acestea și cerințele evaluărilor naționale și internaționale.

Vă rugăm respectuos să răsfoiți măcar o parte din manualele actuale, pentru a vă convinge de dificultatea și neatractivitatea

acestora. De asemenea, vă rog să aveți în vedere faptul că sunteți un fost olimpic, ceea ce presupune o inteligență peste medie, în timp ce majoritatea elevilor și profesorilor nu este formată din olimpici și foști olimpici.

Vă rugăm să comparați manualele din România cu cele din țările care ocupă primele locuri din lume în domeniul educației.

Manualele trebuie să se adreseze copiilor și nu oamenilor de știință, celor care nu știu și nu celor care deja știu.

Fără schimbarea programelor și manualelor școlare și regândirea lor pe baza unor principii noi nu se va schimba nimic în învățământul românesc.

- Modificarea planurilor cadru și a programelor școlare, astfel încât, la disciplinele de examen național, semestrul al doilea din clasa 8-a și a 12-a să fie alocat în întregime recapitulării materiei pentru examen.
- Teste inițiale la disciplinele de examen național în clasa a 8-a și a 12-a, care să arate nivelul real de pregătire al elevilor. Aceste teste ar trebui să fie susținute cu subiecte unice la nivel național, asemănătoare ca structură, grad de dificultate și timp de lucru cu cele de la examenele naționale.
- Teze cu subiect unic sau testări unice la sfârșitul anului școlar (urmând să se facă media notei obținute cu mediile semestriale). În acest fel unitățile școlare, părinții și MECTS ar fi corect informați asupra nivelului real de pregătire al elevilor.
- Evaluările care se finalizează cu notă în catalog,, ar trebui să fie de tip sumativ. Altfel nu trebuie să ne mai mire faptul că există elevi care au obținut note mari în timpul liceului și nu au reușit să promoveze la examenele naționale.

- Evaluarea de tip formativ ar trebui să urmărească depistarea greșelilor și îndreptarea lor și nu notarea elevilor (altfel spus fără note la oral, cu excepția disciplinelor la care evaluarea orală este absolut obligatorie). Evaluarea formativă trebuie să se constituie în comentarii care să le ofere elevilor informații cu privire la activitatea lor, informații pe care aceștia să le folosească pentru a-și îmbunătăți învățarea.

- Încurajarea autoevaluării elevilor pe baza criteriilor furnizate de profesor sau ajutându-i să își creeze propriile criterii.

Autoevaluarea mărește nivelul cunoștințelor dobândite și transferă elevilor responsabilitatea învățării, conducând la autoanaliză, care este absolut necesară pentru perfecționarea activității lor.

- Delimitarea responsabilităților pentru rezultatele slabe ale elevilor.

Profesorul poartă responsabilitatea pentru ce predă și cum predă și pentru activitățile desfășurate cu elevii. Dacă nu se pricepe, atunci să fie consiliat, îndrumat și învățat, iar dacă nu poate, atunci să își găsească alt loc de muncă.

Elevului trebuie însă să îi fie foarte clar că el este vinovatul principal pentru eșecul său școlar, iar vinovații secundari sunt părinții și dascălii. Este total greșit să le inducem tinerilor ideea că alții sunt vinovați pentru rezultatele lor școlare și pentru faptele lor.

Totuși, în cazul unui eșec generalizat la nivelul unei mari părți a populației școlare, ar trebui să ne punem întrebări serioase cu privire la modul în care este conceput sistemul educațional.

- Detalierea conținuturilor și standardizarea evaluării ce ar elimina subiectivismul și conflictele profesori - elevi și profesori - părinți datorate severității sau îngăduinței exagerate a unor profesori și ar restabili respectul față de profesor. În ochii elevilor și părinților

acestora, profesorul ar deveni cel care îi învață pentru a face față cerințelor evaluării și nu cel care îi chinuie. Profesorii cei mai buni și cei mai căutați ar fi cei care reușesc să îi învețe pe elevi și nu cei care dau note mari. În acest fel s-ar schimba atitudinea elevilor și părinților față de școală, iar elevii ar alerga după școală ca să fie învățați, pentru că în prezent școala aleargă după elevi ca să îi învețe.

- Accentuarea caracterului de evaluare și consiliere al inspecției școlare. Eliminarea formalismului și birocrăției din timpul inspecțiilor școlare pentru a surprinde adevăratele realități ale școlii. Ar fi bine să existe inspecții neanunțate cu caracter de evaluare și îndrumare și nu neapărat de penalizare a cadrului didactic. Rezultatele inspecțiilor școlare ar trebui fructificate în mod real, concret și practic pentru:
  - îmbunătățirea pregătirii cadrelor didactice;
  - perfecționarea procesului de predare - învățare - evaluare;
  - îmbunătățirea managementului unităților școlare;
  - îmbunătățirea relațiilor profesori - elevi;
  - îmbunătățirea relațiilor școală - părinți și școală - comunitatea locală;
  - modificarea atitudinii elevilor față de educația pe care le-o furnizează școala;
  - modificarea conținuturilor, programelor școlare, manualelor și strategiilor didactice în vederea obținerii de rezultate superioare cu elevii.

- Participarea tuturor cadrelor didactice la cursurile de perfecționare, de formare și aplicare efectivă în procesul de învățământ a cunoștințelor dobândite -cursuri plătite de la buget și nu din buzunarul propriu.
- Identificarea problemelor reale care conduc la rezultatele slabe ale elevilor. Eliminarea formalismului, birocrăției și raportărilor neconforme cu realitatea, care ascund problemele reale ale sistemului de învățământ și mai ales ale procesului de predare - învățare - evaluare.
- Abordarea problemelor din punctul de vedere al elevilor și profesorilor. Cei care iau decizii ar trebui să se transpună în locul elevilor ,al profesorilor și să se întrebe:
  - Dacă aș fi elev, aș putea să învăț ceea ce mi se cere? Aș înțelege ceea ce trebuie să mi se predea conform programelor școlare? Aș avea timp pentru tot ceea ce mi se cere să fac?
  - Dacă aș fi profesor la catedră și nu în minister, într-o școală cu elevi mai slabi și nu într-un mediu cu elevi atent selecționați, din familii cu bani, bine hrăniți, bine îmbrăcați și cu meditari la toate materiile, aș putea să-i învăț pe elevi tot ceea ce este prevăzut în programa școlară? Aș avea cu ce să îi învăț? Aș avea timp pentru toate activitățile pe care sunt obligat să le desfășor, deși cele mai multe dintre ele nu aduc niciun beneficiu real procesului educațional?

Cum vă explicați domnule ministru că, deși în ultimii ani numărul activităților educaționale care au sau nu au legătură cu lucrul la clasă a crescut exponențial,iar rezultatele elevilor sunt din ce în ce mai slabe? Dacă aceste activități sunt atât de bune, de ce nu se văd beneficiile lor în rezultatele elevilor?

Oare nu cumva aceste activități sunt concepute doar pentru a fi bifate și pentru a îmbogăți C.V.-urile anumitor persoane?

- Proiectarea și realizarea lecțiilor, punând accent pe calitate și nu pe cantitate.
- Adecvarea procesului de instruire la particularitățile elevilor.

Învățământul din România ar trebui regândit pentru a se adresa elevului normal, cu aptitudini obișnuite, medii și nu elevilor supradotați, care oricum nu se pregătesc în școală și care, de multe ori, nu aduc niciun beneficiu acestei țări pentru că pleacă în străinătate și nu se mai întorc. Noi doar ne lăudăm cu ei și rămânem cu lauda, în timp ce alții profită de pe urma lor. Elevii supradotați pot fi selectați și pot fi pregătiți în centre speciale. Atenția noastră ar trebui să se îndrepte către elevii obișnuiți, pentru că ei vor construi România de mâine.

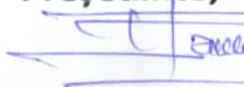
Vi se pare normal ca părinții elevilor să îi ajute pe aceștia să își efectueze temele pentru acasă? Tema pentru acasă are rolul foarte important de a-i ajuta pe elevi să continue învățarea singuri. De aceea elevii ar trebui să își efectueze singuri aceste teme. Dacă nu pot ,mai ales în învățământul primar, atunci înseamnă că sistemul de învățământ este prost construit. Soluția ar fi implementarea rapidă a programului "școală după școală", dar aceasta implică alocarea unor resurse financiare considerabile.
- Crearea unei atmosfere propice studiului. Evitarea stărilor conflictuale și respectarea deontologiei. Elevii trebuie să îl perceapă pe profesor ca pe un partener în procesul instruirii și nu ca pe un adversar
- Învățarea elevilor cum să învețe, precum și cum să-și organizeze timpul liber.
- Identificarea cauzelor absenteismului școlar și eliminarea lor.

- Stabilirea unui dialog real cu părinții elevilor, pentru a găsi împreună cele mai bune soluții pentru problemele elevilor.
- Reintroducerea orei de dirigiență în planul cadru la liceu.
- Eliminarea planificării activităților extrașcolare.
- Disponibilitatea către schimbare și adaptarea la nou. Învățarea presupune schimbare. Nu putem să le cerem elevilor să se schimbe dacă noi nu suntem dispuși să ne schimbăm.
- Modificarea raporturilor dintre dumneavoastră, cei care conduceți învățământul și noi, profesorii, precum și modificarea raporturilor dintre noi, profesorii și elevii noștri.

Dumneavoastră trebuie să înțelegeți că nu sunteți stăpâni noștri și nici noi sclavi cărora să le porunciți, ci suntem colaboratori care trebuie să contribuie împreună la binele învățământului românesc, iar noi trebuie să înțelegem că elevii nu sunt subordonații noștri, ci partenerii noștri în procesul educațional.

Dacă noi greșim, atunci arătați-ne în mod concret și practic la catedră cum putem să ne îndreptăm greșelile. Ce s-ar întâmpla dacă noi doar le-am spune elevilor că greșesc, fără să le arătăm concret unde greșesc și practic cum să își îndrepte greșelile și să nu mai greșească?

Dacă vrem să schimbăm ceva, atunci trebuie să schimbăm la noi ceea ce nu ne place la alții.

Președinte,

 Simion Hancescu

P.S. 1. Nu dorim un răspuns scris de la dumneavoastră, ci așteptăm măsuri concrete și fezabile care să readucă sistemul de învățământ din România pe unul dintre primele locuri din lume. Degeaba îi biciuți pe elevi și pe profesori ca pe niște vite de povară, punându-i să urnească o căruță mult prea prost construită și mult prea încărcată pentru a putea fi mișcată. O reformă care nu este proiectată de cei care cunosc cu adevărat realitățile din învățământ și care nu are suportul majorității celor implicați în actul educațional -profesori, elevi și părinți, nu are nicio șansă de succes.

Pentru aceasta este nevoie și de o finanțare corespunzătoare a educației, nu așa cum se întâmplă acum.

2. Această scrisoare a fost întocmită având la bază materialul elaborat de domnul Enache Adrian-Dan, profesor de matematică la Liceul Teoretic „Nicolae Iorga” din București.